

Vildmarkspass 4

FÖR GYMNASIET

Inledning

Vildmarksliv – att röra sig i naturen, fiska och jaga – har hört till den finska kulturen lika länge som det har funnits bosättning här uppe i norr. Förr var det nödvändigt för att skaffa mat. Nuförtiden går människor ut i skogen, åker ut på havet eller upp i fjällen för att koppla av, lugna ner sig och söka upplevelser. Vildmarksliv handlar inte bara om att fånga något när man jagar eller fiskar, utan hemligheten ligger i naturens ändlösa skönhet som överraskar även den mer erfarne gång på gång. Vildmarksliv är att uppleva naturen och förstå den. Det är en näve blåbär, värmen från elden, fiskefångsten i stekpannan, storlommens läte i sommarkvällen, skymten av den vita svansen på en hjort och en lycklig vandrares trötta ben när utfärden är slut.

Med hjälp av vildmarkspasset du håller i din hand får du bekanta dig med finskt vildmarksliv. Välkommen med!

För att genomföra vildmarkspasset ska man klara av 12 uppgifter: det finns fyra ämnesområden med tre uppgifter inom varje.

Uppgifterna finns på adressen www.eräpassi.fi

Kontaktuppgifter

Forststyrelsen, Jakt- och
fisketjänster PB 94, 01301
Vanda
tfn 020564100
www.eräpassi.fi

Redaktion

Lotta Kirvesmies, Aku
Ahlholm
Layout: Tea Nevanperä
Fiskillustrationer: Sakke
Yrjölä
Pämbild: Tea
Nevanperä

Foton

Bilder i passhäftet:
Forststyrelsen, Markku
Pirttimaa, Aku Ahlholm,
Wikipedia Commons,

*Namnen på dem som
tagit bilderna i
Vildmarkspassuppgifte
rna nämns i samband
med uppgifterna.*

Vildmarkspass 4

Namn _____

Startdatum _____

Avslutningsdatum _____

Utfärdarens underskrift _____

Anteckningar

1 Att röra sig i naturen

Det är många som rör sig i naturen på sin fritid. Det ger bättre kondition, lugnar sinnet och ger upplevelser. Man kan komma ut i naturen på sin egen gård till exempel.

Ivriga naturbesökare styr kosan mot Lapplands karga fjällandskap, till de härliga urskogarna i södra Finland eller till öarna i havet. Finland är ett stort land med fantastiska utflyktsmarker.

Färglägg bilderna när du är klar med uppgifterna!

Uppgift 1:

Uppgift 2:

Uppgift 3:

Vad ska man ha med sig på en vildmarksutflykt?

För en dagsutflykt räcker det att man har skor och kläder enligt väder och lagom med matsäck, men om man ska ut på en utflykt eller vandring och stanna ute över natten är listan på vad man behöver mycket längre.

Tips för utflykter hittar du till exempel på sidan utinaturen.fi under Friluftslivets ABC. Där finns det bland annat råd om hur man väljer utflyktsmål och om utrustning, orientering, matsäck och första hjälpen.

Vart kan man åka på utflykt?

Länktips: www.eräluvat.fi/se
www.utinaturen.fi/sv/friluftslivetsabc
Kommunens webbplats

www.utinaturen.fi/sv/utflyktsmal
www.utflyktskarta.fi

**Kom ihåg att
utflykten ska vara
skräpfri!**

Man får inte lämna kvar
skräp i naturen, bara
fotspår!

www.utinaturen.fi/skrapfrittfriluftsliv

2 Allemansrätten

Allemansrätten gäller alla som bor eller vistas i Finland. Allemansrätten ger möjlighet att röra sig i naturen och ta av det naturen ger. Den handlar också om ansvar: man måste respektera naturen.

Färlägg bilderna när du är klar med uppgifterna!

Uppgift 1:

Uppgift 2:

Uppgift 3:

Allemansrätten i korthet

DU FÅR:

- Röra dig utomhus till fots, på skidor eller cykel utom på gårdsplaner och områden som tagits i särskilt bruk (t.ex. åkrar som odlas och planteringar)
- Tillfälligt vistas på sådana platser där det också annars är tillåtet att röra sig (t.ex. tälta på tillräckligt avstånd från närmaste bebyggelse)
- Plocka vilda bär, svampar och växter som inte är fridlysta
- meta och pilka
- färdas i vattendrag och på isen

DU FÅR INTE:

- Störa eller orsaka olägenheter eller skador för andra människor eller naturen
- Störa vilda djur och fåglars häckning
- Fälla eller skada träd
- Ta mossor, lavar, jordmaterial eller träd
- Störa hemfriden
- Skräpa ner
- Köra med motordrivna fordon i terräng utan tillstånd av markägaren
- Göra upp eld utan tillstånd av markägaren
- Fiska eller jaga utan vederbörligt tillstånd
- Släppa hunden lös i ett tätortsområde, motionsspår eller på någon annans område utan tillstånd.
Under perioden 1 mars–19 augusti får hunden inte ens gå lös på ens egen mark.

Ett tillstånd är en investering i naturen!

Var kan man skaffa fiske- och jakttillstånd?

www.eräluvat.fi

Vem behöver tillstånd för att få fiska?

- I allmänhet behövs inget tillstånd för att meta och pilka. Var ändå uppmärksam, det kan vara förbjudet att fiska på vissa ställen! Du kan kontrollera vilka områden det råder fiskeförbud på till exempel på webben: www.kalastusrajoitus.fi
- Personer under 18 år får också fiska gratis med kastspö, men de som är 18–64 år måste betala statens fiskevårdsavgift. I vissa områden krävs ett separat tillstånd. Sådana områden är bl.a. fiskeplatser i forsar eller regnbågdammar.
Du kan kontrollera vilka områden det råder fiskeförbud på till exempel på webben.
- För fiske med fångstredskap krävs utöver fiskevårdsavgiften (18–64-åringar) även tillstånd av den som äger vattenområdet. Det är bara på statens havsområden som man får fiska med nät och katsa utan fisketillstånd. (Se föregående länktips)

3 Viltvård

Viltvård innebär att man tar hand om viltets levnadsförhållanden. Målet är att upprätthålla en välmående viltpopulation. Viltvård består till exempel av att hänga upp fågelholkar, mata hjorddjur och harar på vintern, jaga främmande eller skadliga arter som inte hör till Finlands natur, regelbundet räkna antalet vilt (t.ex. vilttriangelinventeringar) och iståndsätta livsmiljöer, t.ex. våtmarker.

Fundera på hur de nämnda exemplen inverkar på djurens liv!

I Finland finns det 60 viltarter som man får jaga, 34 däggdjur och 26 fåglar. Största delen av dessa djur är dock fridlysta under en del av året och en del måste man ha tillstånd

för

att jaga. I regel måste man ha tillstånd av markägaren för att få jaga. Alla som håller på med jakt måste ha jaktkort.

Färglägg bilderna när du är klar med uppgifterna!

Uppgift 1:

Uppgift 2:

Uppgift 3:

Vilt

Nedan finns bilder på djur man påträffar i Finland. Ringa in de djur som är vilt.

Ringduva

Gräsand

Ren

Grävling

Räv

Bäver

Fjällr
äv

Stadsduva

Grågås

Älg

Tjäder

Vitkindad gås

Svan

Vildsvin

Skogshare

Kanadagås

Fälthare

Björn

Mer information

www.riista.fi > publikationer > etiska regler

www.luke.fi

www.metsastajaliitto.fi/sv

www.eräluvat.fi/sv > jakt

Vilt- och fridlysta djurarter i Finland: miljo.fi > natur > arter

4 Fiske

Vissa har fiske som yrke och för andra är det ett trevligt tidsfördriv på sommaren. Det finns flera sätt att fiska på, beroende på vilken fisk man vill fånga och beroende på årstid.

Man ger sig ut och fiskar för att få upplevelser, vara ute i naturen och koppla av. Spinnfiske, mete, pimpelfiske, flugfiske eller katsa vid stranden; vad är det bästa sättet att fiska på tycker du? En ansvarsfull fritidsfiskare ser till att man fiskar rätt arter, att fiskarna är tillräckligt stora och att man har ett fisketillstånd i fickan om man behöver ett sådant.

Färglägg bilderna när du är klar med uppgifterna!

Uppgift 1:

Uppgift 2:

Uppgift 3:

Finska fiskar

Identifiera fiskarterna! I vilket slags vattenområde och med vilket fiskeredskap kan du fånga den?

Länktips:

www.eräluvat.fi/se/fiske.html

www.luke.fi/sv

Vildmarkspass 4

Det fjärde vildmarkspasset riktar sig till gymnasister eller motsvarande åldersgrupper.

Vildmarkspasset kan man göra under lärarens ledning på lektionerna i skolan, under en utfärdsdag, en skolresa, i en naturskola, i en klubb ... var som helst! Samla prestationerna i det här passet, läs mer, gör anteckningar och lär dig nya saker inomhus och ute i naturen!

www.erapassi.fi